

Datum
2021-09-09
Vår referens
Daniel Pamp
Utredningssekreterare
Daniel.Pamp@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss - Biblioteksplan 2022-2027 **GRF-2021-23245**

Sammanfattning

Enligt bibliotekslagen §17 ska alla kommuner och regioner i Sverige upprätta en biblioteksplan för sin verksamhet. Skolbiblioteken på grund-, grundsär-, special-, same, gymnasie- och gymnasiesärskolan ingår i det allmänna biblioteksväsendet och skall därför också ingå som en del i biblioteksplanen.

Nuvarande Biblioteksplan upphör att gälla 2021-12-31 och kulturförvaltningen har under 2020–2021 haft uppdraget och huvudansvaret för framtagandet av en ny biblioteksplan för det allmänna biblioteksväsendet i Malmö stad.

Kulturnämnden i Malmö stad beslutade den 1 september 2021 om att skicka ”Biblioteksplan 2022–2027” på remiss till berörda nämnder. Malmö stads samtliga nämnder och Regions Skånes kulturnämnd ges möjlighet att lämna synpunkter på remissversion ”Biblioteksplan 2022–2027”.

Grundskoleförvaltningen är positiv till planen och föreslår att grundskolenämnden ska godkänna grundskoleförvaltningens förslag till yttrande.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

- 1) Grundskolenämnden godkänner grundskoleförvaltningens förslag till yttrande.
- 2) Grundskolenämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad

Beslutsunderlag

- Remissversion Biblioteksplan 2022-2027
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 210917 Remiss - Biblioteksplan 2022-2027
- Förslag till yttrande Remiss - Biblioteksplan 2022-2027

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2021-09-17
Grundskolenämnden 2021-09-29

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

registrera.kf.kansli@malmo.se**Ärendet**

Kulturnämnden i Malmö stad beslutade den 1 september 2021 om att skicka Biblioteksplan 2022–2027 på remiss till berörda nämnder. Malmö stads samtliga nämnder och Regions Skånes kulturnämnd ges möjlighet att lämna synpunkter på remissversion Biblioteksplan 2022–2027.

Bakgrund

Enligt bibliotekslagen §17 ska alla kommuner och regioner i Sverige upprätta en biblioteksplan för sin verksamhet. Skolbiblioteken på grund-, grundsär-, special-, same, gymnasie- och gymnasiesärskolan ingår i det allmänna biblioteksväsendet och skall därför också ingå som en del i biblioteksplanen.

Nuvarande Biblioteksplan upphör att gälla 2021-12-31 och kulturförvaltningen har under 2020–2021 haft uppdraget och huvudansvaret för framtagandet av en ny biblioteksplan för det allmänna biblioteksväsendet i Malmö stad.

Arbetet med biblioteksplanen är grundat i dialoger som genomfördes hösten 2020. Dialogerna genomfördes med experter på de prioriterade grupperna enligt bibliotekslagen, och med medarbetare på folkbibliotek och skolbibliotek. De prioriterade grupperna är:

- barn och unga
- personer med funktionsnedsättning
- nationella minoriteter
- personer med annat modersmål än svenska

I mars 2021 bjöds alla förvaltningar i Malmö stad samt intressegrupper in till en remisskonferens. Där presenterades förslaget till biblioteksplan och deltagarna fick möjlighet att återkoppla kring innehåll, struktur och upplägg. Utifrån synpunkter som kom in på remisskonferensen samt remissvar från berörda fackliga organisationer slutfördes remissversionen av biblioteksplanen. I arbetsgruppen för biblioteksplanen har Andrea Hofmann (utvecklingssamordnare ”Biblioteken i Malmö”) och Maria Schedvin (utvecklingssekreterare grundskoleförvaltningen) ingått. Riktningen och strävan i arbetet har varit att skapa en biblioteksplan med fokus i gemensamma utmaningar med målbilder som ökar möjligheterna för respektive förvaltning att nå dessa.

Sammanfattning

Biblioteksplan 2022–2027 innehåller en inledning som beskriver processen med framtagandet av planen. I processdelen beskrivs organisationen, arbetsgången, viktiga styrdokument samt begreppsdefinitioner. I inledningen presenteras också grundläggande perspektiv samt förhållningssätt för planen. Dessa består av de prioriterade målgrupperna, barns rättigheter, tillgänglighet, normkritik och interkulturellt förhållningssätt, likvärdighet, agenda 2030 och

digitalisering. Såväl folkbibliotek, skolbibliotek och övriga biblioteksorganisationer har ett avsnitt med ytterligare beskrivningar om uppdrag och nuläge. Därefter följer tre utvecklingsområden:

- Likvärdighet och jämlikhet
- Behov och rättigheter
- Malmö växer och samverkan

Varje utvecklingsområde har en måltext med beskrivning av utmaningar, samt målbilder. Utvecklingsområdena och målen är gemensamma för både folk- och skolbibliotek. Däremot kan målbilder och önskade förändringar skilja sig åt. Nedan följer en sammanfattning av målbilderna för respektive utvecklingsområde. Skrivningen "biblioteken" inkluderar både folk- och skolbibliotek.

Utvecklingsområde 1: Likvärdighet och jämlikhet

Målbilder

2027 vill vi att biblioteken:

- har bidragit med att stärka de demokratiska värdena i samhället.
- har stärkt fri åsiktsbildning och det demokratiska samtalet genom livslångt lärande och bildning.
- har bidragit till att minska det digitala utanförskapet i Malmö.
- har inspirerat Malmöborna till läsning samt ökat tillgången till litteratur och stärkt dess ställning i samhället.
- har bidragit till att Malmöbor haft möjlighet att utveckla språk utifrån sina egna villkor och behov.

2027 vill vi att skolbiblioteken:

- har utvecklat verksamheten genom en årlig kartläggning av bemanning och kompetens med strävan om ökad bemanning och fler fackutbildade bibliotekarier på skolbiblioteken.
- har utvecklat verksamheten genom ett framtaget processtöd för skolbiblioteksutveckling.
- har fler rektorer som ökat sin kunskap om skolbibliotekets roll för elevers lärande.
- har upprättat en skolbiblioteksplan, för varje skolbibliotek, som definierar arbetet med att stärka elevernas språkliga förmåga (främja läsning) och digital kompetens (MIK). Rektorn ansvarar för att upprätta skolbiblioteksplanen och att den utvärderas årligen som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utvecklingsområde 2: Behov och rättigheter

Målbilder

2027 vill vi att biblioteken:

- har bidragit till att Malmöbor inte upplever diskriminering och rasism.
- har stärkt sin roll som en inkluderande och trygg mötesplats för Malmöborna.
- har utvecklat biblioteken utifrån de prioriterade gruppernas behov.
- har inkluderat barn och unga i verksamheternas förändringsarbete.

- har bidragit till att stärka de nationella minoriteternas rättigheter.
- har förändrat representationen i verksamheterna till att mer spegla den demografiska mångfalden i Malmö.

2027 vill vi att skolbiblioteken:

- har upprättat en skolbiblioteksplan, för varje skolbibliotek, som definierar arbetet med de prioriterade grupperna i bibliotekslagen. Rektorn ansvarar för att upprätta skolbiblioteksplanen och att den utvärderas årligen som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utvecklingsområde 3: Malmö växer och samverkan

Målbilder

2027 vill vi att biblioteken:

- tillsammans (folkbibliotek och skolbibliotek) har utvecklat samarbetsformer.
- tillsammans (folkbibliotek och skolbibliotek) har genomfört kompetensutveckling med utgångspunkt i målgruppernas behov.
- har utvecklat samarbeten med andra förvaltningar i staden kring gemensamma utmaningar och målgrupper.
- 2027 vill vi att skolbiblioteken:
- har en självklar plats i verksamheten när nya skolor planeras både i fråga om det fysiska rummet som till bemanning och kompetens.

Grundskoleförvaltningens synpunkter på remissen

Under det senaste decenniet har antalet fackutbildade bibliotekarier på skolbiblioteken i Malmö ökat (2008 fanns det 5 fackutbildade bibliotekarier i verksamheten, 2021 finns det 38). I den nuvarande biblioteksplanen lyfte grundskoledirektör Anders Malmquist möjligheterna med bibliotekariekompetensen för elevernas måluppfyllelse.

“Skolbibliotekets roll som en av skolans viktigaste pedagogiska resurser är idag tydligare än någonsin. Detta kan jag konstatera när jag varje vecka besöker en skola i Malmö. Allt fler av våra skolor bygger ut och bemannar sina bibliotek med utbildade bibliotekarier och detta är ett medvetet val för att öka måluppfyllelsen för eleverna.” (Anders Malmquist, Biblioteksplan 2016–2020)

Biblioteksplanens roll för att främja en ökad bibliotekariekompetens är därför viktig för verksamheten. I ”Biblioteksplan 2022–2027” finns flera stärkta målformuleringar kring skolbiblioteksverksamheten som kan bidra till en ökad kvalitet. Både med fokus på kompetens och verksamhet. Målformuleringarna stärks också av förslagen i utredningen ”Skolbibliotek för bildning och utbildning” (Regeringen; 2021:03).

Redan idag finns rekommendationer från grundskoleförvaltningen att alla skolor ska ha en aktivitets- eller handlingsplan för skolbiblioteksverksamheten som ska följas upp och utvärderas inom det systematiska kvalitetsarbetet. Utmaningen för skolorna är att de saknar stöd för hur detta ska gå till. Ett utvecklat gemensamt processtöd kan stötta skolorna i detta arbete och på sikt bidra till en ökad kvalitet i skolbiblioteksverksamheten oavsett var skolans

skolbiblioteksverksamhet befinner sig. Det kan skapa en ökad likvärdighet mellan skolorna, samt bidra till att öka kunskapen kring skolbibliotekens roll och funktion i dagens skola och därmed också öka elevernas måluppfyllelse.

En årlig kartläggning kan ses som en garant och genomlysning av skolbiblioteken. Det kan ge en nulägesbild över hur skolornas utvecklingsarbete ser ut, vilka utmaningar och möjligheter som finns samt vilket ökat stöd som skolorna upplever att de behöver för att lyckas med sin skolbiblioteksverksamhet.

Grundskoleförvaltningen ser det också som positivt med ett ökat samarbete med folkbiblioteket när det är möjligt. Med utgångspunkt i de gemensamma och prioriterade användargrupperna kan ett större sammanhang och mer effektivt arbete kring de utvecklingsområden och utmaningar som beskrivs i planen skapas.

Grundskoleförvaltningen anser att bibliotekens demokratiska uppdrag behöver synliggöras och stärkas och att det är positivt med fördjupat samarbete mellan skol- och folkbiblioteken för att stärka skolans demokratiska uppdrag och det demokratiska samhället och den fria åsiktsbildningen.

Förslagen i ”Biblioteksplan 2022–2027 ” ligger väl i linje med förslagen i utredningen ”Skolbibliotek för bildning och utbildning” (2021:03). I dagsläget vet dock inte grundskoleförvaltningen om, hur och när dessa förslag kommer realiseras.

För grundskoleförvaltningen innebär förslagen i ”Biblioteksplan 2022–2027” vissa kostnader i tid för att skapa processstöd, skolbiblioteksplaner och kartläggning av verksamheten. Det finns dock redan idag personella resurser i form av skolbibliotekssamordnare på grundskoleförvaltningen som kan stödja skolorna i detta arbete.

Grundskolenämnden förslås att godkänna grundskoleförvaltningens förslag till yttrande.

Ansvariga

Anders Malmquist Förvaltningschef